

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Policy Paper 8/2015

Od Walesu k Varšavě: současné výzvy pro NATO a postavení ČR

—
Prosinec 2015

Od Walesu k Varšavě: současné výzvy pro NATO a postavení ČR

—

Barbora Padrťová

Prosinec 2015

Policy paper byl vydán za podpory Odboru veřejné diplomacie NATO.

© 2015 Asociace pro mezinárodní otázky (AMO). Všechna práva vyhrazena.
Názory vyjádřené v textu nejsou oficiálním stanoviskem vydavatele.

Úvod

V současné době prochází evropské bezpečnostní prostředí nejdynamičtějšími změnami za posledních dvacet let. Česká republika společně se svými spojenci čelí situaci, kdy jsou naše bezpečnost a zájmy ohroženy vojenským konfliktem, který se odehrává v naší bezprostřední blízkosti. Přestože byla válka na Ukrajině v posledních měsících mediálně upozaděna migrační krizí a výzvami s ní spojenými, tento konflikt nadále trvá a bezpečnostní situace na východě země je stabilitě stále dalece vzdálená.

Ruská revizionistická politika byla nečekaným překvapením pro bezpečnostní strategy nejen v Evropě. Anexe Krymu a následné ruské vojenské operace na Ukrajině změnily stabilní evropské bezpečnostní prostředí, jak jsme jej znali a na jaké jsme byli v posledních dvou dekáдах zvyklí. Rusko bylo v rámci NATO považované za aktéra, se kterým je možné v určitých oblastech společného zájmu spolupracovat. Moskva si však otestovala reakci Aliance již v roce 2008 v Gruzii, kdy byla odpověď mezinárodního společenství velmi zdrženlivá. O to více si Rusko dovolilo na Ukrajině a reakce západu byla opět opatrná a pomalá. Je naivní si myslet, že by důsledky tohoto chování neměly v dlouhodobé perspektivě dopad na celkovou úroveň bezpečnosti v Evropě.

Moskva je navíc schopná rychle přijímat svá rozhodnutí v tajnosti a okamžitě vyslat ozbrojené síly přes své hranice. Oproti tomu jednotky NATO jsou rozptýlenější a musí se vytvářet v podstatě od nuly, jakmile je vypracován a schválen operační plán. Aliance musí předvídat, musí si být jistá hrozbou, na kterou reaguje, a následně se jednotně shodnout na tom, jak odpovědět. NATO bude v reakci na jakoukoliv ruskou ofenzívu vždy zaostávat, což je dáno charakterem alianční struktury a vnitřních postupů.

NATO v současné době čelí externím hrozbám v podobě nových forem válčení založených na hybridních operacích, které kombinují agresivní informační a propagandistické kampaně, zneužívání sociálních sítí, kybernetické útoky, infiltraci speciálních sil, milicí a zbraní, ekonomická embarga a bojkoty, politické a obchodní sítě vlivu a zneužívání nespokojenosti menšin. Hybridní válka není samozřejmě ničím novým, ale Rusko, které je integrované do našich finančních, obchodních a energetických transakcí způsobem, jakým Sovětský svaz nikdy nebyl, má mnohem větší vliv na zastrašování a vytváření divizí. Nejvyšší představitelé Aliance si uvědomují, že chování Ruska vytvořilo pro členské státy novou strategickou realitu. Jak se vyjádřil zástupce generálního tajemníka Alexander Vershbow, po 25 letech soustředění se na „out-of-area“ operace krizového managementu je na čase znovu zdůraznit podstatu NATO – kolektivní obranu.¹

---

¹ NATO. „From Wales to Warsaw: collectively defending the Alliance.“ 19. 07. 2015, http://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_120845.htm

Dlouhodobě primárním cílem ČR by mělo být zajištění obrany svého teritoria a bezpečnosti svých obyvatel. Každý členský stát NATO by měl disponovat jistou mírou národní odolnosti vůči bezpečnostním hrozbám, což zároveň vyžaduje stabilní a adekvátní přísun investic do ozbrojených sil. Snižováním výdajů na obranu, ke kterému v posledních letech docházelo, vláda ČR ohrožuje národní bezpečnost. Kromě omezování akceschopnosti a bojeschopnosti české armády zde platí přímá úměra mezi stabilní bezpečnostní situací v zemi a úrovní a kvalitou života. Se snižováním výdajů na obranu hrozí také pokles životní úrovně ČR.

Wales

Nejvyšší představitelé členských států NATO se na summitu ve Walesu v září 2014 shodli na tom, že je Aliance v současné době vystavena dvěma hlavním hrozbám, kterými jsou Rusko a jeho agresivní zahraniční politika a islámský extremismus a bezpečnostní výzvy s ním spojené.

S ohledem na hrubé porušování mezinárodního práva a mezinárodně uznávaných státních hranic lze Moskvu stěží považovat za aktéra, který by svým jednáním přispíval k udržování regionální bezpečnosti. Jako součást hybridní války na Ukrajině a ve snaze podkopat západní hodnoty Kreml také hojně využívá dezinformací. Tato silná propagandistická ofenziva vůči NATO je navíc podpořená intenzivní modernizací ozbrojených sil a novou vojenskou doktrínou, přijatou v prosinci 2014.² Ve své doktríně Ruská federace vyjmenovává hlavní vnější vojenské hrozby, kde první místo zaujímá nárůst mocenského potenciálu NATO a přibližování vojenské infrastruktury členských zemí k ruským hranicím, a to včetně dalšího rozšiřování Aliance.³

Už v prvním odstavci deklarace ze summitu ve Walesu se uvádí, že ruské agresivní kroky na Ukrajině zásadním způsobem ovlivnily mír a bezpečnost euroatlantického prostoru. V této souvislosti se nedávno vyjádřil i předseda vojenského výboru NATO Petr Pavel v rozhovoru pro slovenský Denník N.⁴ Zdůraznil, že Moskva, která vlastní mimořádný vojenský arzenál včetně jaderných zbraní a neostýchá se porušovat mezinárodní dohody, je nepochybně rizikem číslo jedna pro naši bezpečnost. Ke zdrojům přímého ohrožení, které dokument uvádí, patří kromě asertivity Ruska také nestabilita na Blízkém východě a v severní Africe.

² Josef Procházka, Vladimír Karaffa a Libor Frank. „Adaptace obranné politiky a strategie ČR na nové bezpečnostní hrozby.“ *Vojenské rozhledy*. 2015, <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/adaptace-obranne-politiky-a-strategie-cr-na-nove-bezpecnostni-hrozby>

³ Официальные сетевые ресурсы Президента России. „Военная доктрина Российской Федерации.“ 2014, <http://static.kremlin.ru/media/events/files/41d527556bec8deb3530.pdf>

⁴ Vladimír Šnidl. „Najvyšší vojak v NATO: Hrozbou číslo jeden je Rusko, nie utečenci.“ *Denník N*. <https://dennikn.sk/344487/najvyssi-vojak-nato-rizikom-cislo-jedna-rusko-nie-utecenci/>

Policy Paper 8/2015

Od Walesu k Varšavě: současné výzvy pro NATO a postavení ČR

–
Prosinec 2015

Další výzvou, se kterou se musí Aliance potýkat, je zajištění bezpečnosti kybernetického prostoru. S cílem ochránit informační síť v rámci NATO a kybernetický prostor jednotlivých členských států je nezbytné, aby se tato výzva promítla do prohlubování schopností ozbrojených sil. Kybernetické útoky, které bývají součástí hybridní války, jsou oblíbené svojí efektivitou a relativně nízkými náklady. Významnou roli zde hraje také anonymita. Je velmi problematické až téměř nemožné identifikovat původce takových útoků. Naléhavost a důležitost této hrozby dokládá i přirovnání kybernetického útoku ke konvenčnímu konfliktu. Ve Walesu Aliance poprvé v historii vyjádřila možnost odpovědět na kybernetický útok aktivací článku V. Washingtonské smlouvy, tedy použitím vojenské síly v případě napadení jednoho z členských států.

Aliance se na summitu dále zabývala problematikou rozšiřování NATO. V tomto ohledu se názory členských států nadále rozcházejí. Zatímco většina se shodne na tvrzení bývalého generálního tajemníka NATO de Hoop Scheffera, že noví spojenci by měli být přínosem, nikoliv problémem, panují velmi rozdílné názory na to, jak přesně se tento příspěvek promítne do stability, hodnot nebo vojenských schopností. Základní dělicí čáru lze nalézt mezi členskými státy, které pozitivně hodnotí posílení stability a aliančních kapacit v důsledku rozšíření, a odpůrci, kteří se obávají poklesu stability, zhoršujících se vztahů s Ruskem a ztráty efektivnosti a důvěryhodnosti Aliance.

Tématem k zamyšlení je způsob, jakým by mělo NATO udržovat partnerské vztahy s nečlenskými státy. Spojenci musí najít prostředek, jak upevnit partnerství se zeměmi, jako je Ukrajina či Gruzie. V tomto ohledu bude nezbytné nalézt atraktivní alternativu ke členství. Již bylo oznámeno několik iniciativ. Jednou z nich je "Interoperability Forum Initiative", která představuje důležitý mechanismus pro udržení interoperability s klíčovými partnery v oblasti krizového managementu po celém světě. Regionální partnerství se tedy zdají být spíše záležitostmi minulosti než přínosem pro budoucnost. Z pohledu veřejné diplomacie bude restrukturalizace partnerských vztahů jednoznačně nelehkým úkolem. NATO by mělo nicméně jasně definovat, co očekává od nových forem partnerství. V současném zhoršujícím se bezpečnostním prostředí může být navíc velmi obtížné přesvědčit partnerské země, aby se vojensky zapojily nad rámec svých bezprostředních národních zájmů.

Celkově vzato ukrajinská krize zdůraznila limity aliančních sil a struktury velení, jež nebyly schopné na náhlou krizi dostatečně rychle zareagovat. Akční plán připravenosti NATO (NATO's Readiness Action Plan)⁵, který byl jedním z klíčových bodů projednávaných

---

⁵ Akční plán připravenosti NATO zahrnuje následující opatření: zvýšení počtu bojových letadel, která budou monitorovat a chránit vzdušný prostor nad pobaltskými zeměmi; nasazení stíhacích letounů v Rumunsku a Polsku a dalších letadel v Rumunsku pro tréninkové účely; zintenzivnění námořních hlídek ve vodách Baltského, Černého a Středoziemního moře; nasazení pozemních jednotek podél východní hranice NATO pro výcvik a vojenská cvičení na rotačním bázi.

NATO. „NATO's Readiness Action Plan.“ 2015,

http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2015_12/20151130_1512-factsheet_rap_en.pdf

na summitu v Newportu, se musí opírat o odstrašení postavené na kontinuální vojenské přítomnosti ve východní Evropě a prokazatelné schopnosti rychlého posílení.⁶ Jinými slovy, jedná se o nástroj, který umožní jednotkám NATO operovat na obou frontách – jak na východě, tak na jihu. Zástupce náměstka generálního tajemníka NATO, Jamie Shea, se po summitu vyjádřil, že pro spojence to bude znamenat zvýšení úrovně připravenosti Sil rychlé reakce NATO (NATO Response Force). V současné době nejsou tyto jednotky schopné splnit požadavek nasazení během dvou až tří dnů. Je evidentní, že nějakou dobu potrvá, než NATO přesně definuje, jakou podobu budou mít Síly velmi rychlé reakce (VJTF – Very High Readiness Joint Task Force) a jakým způsobem bude udržována jejich pohotovost. Klíčové bude také vytvoření jasného plánu cvičení, tréninků a vyhodnocování jednotlivých prvků těchto sil, aby bylo zajištěno, že budou ve správný čas na správném místě a schopné dosáhnout požadovaného strategického účinku.⁷

Summit v Newportu se nesl v duchu kompromisů, které na jedné straně ilustrují soudržnost alianční politiky, na straně druhé se však jeví jako neuspokojivé v očích členských států z východní části Evropy. Centrálním tématem summitu byla kolektivní obrana. Deklarace obsahuje jasné odsouzení ruské protiprávní a stupňující se intervence na Ukrajině. Narušení ukrajinské územní celistvosti a svrchovanosti bylo označeno za porušení mezinárodního práva. Následný důraz na obnovení principu kolektivní obrany s sebou proto přináší otázku budoucí role partnerství. Ačkoli Deklarace z Walesu naznačuje, že členské státy stále přikládají udržování partnerských vztahů velký význam, po ukončení angažovanosti v misi ISAF v Afghánistánu je jejich budoucnost nejasná.

Bezpečnostní strategie ČR

V reakci na ruské aktivity na Ukrajině Aliance jednohlasně odsoudila politiku Moskvy. Konkrétní odpověď jednotlivých zemí NATO a jejich následné kroky se však poměrně zásadním způsobem liší s ohledem na jejich národní zájmy. ČR na zhoršenou bezpečnostní situaci reagovala v únoru 2015 schválením nové bezpečnostní strategie. Poslední verzi, kterou ČR disponovala, byla strategie z roku 2011, proto byl nový dokument nanejvýš potřebný. Avšak ani nová bezpečnostní strategie plně nereflektuje bezpečnostní prostředí, ve kterém se ČR v době její přípravy nacházela, neboť hrozby jsou definovány příliš vágně. Ve strategii se uvádí, že „zdrojem hrozeb jsou i mocenské aspirace některých států, které v rostoucí míře přestávají respektovat mezinárodní uspořádání a základní principy mezinárodního práva“⁸. Je

⁶ Jamie Shea. „From Wales to Warsaw. Following up on the NATO Summit.“ *Atlantische Commissie*. 2014, http://www.atlcom.nl/ap_archive/pdf/AP%202014%20nr.%207/Shea.pdf

⁷ Jamie Shea. „From Wales to Warsaw. Following up on the NATO Summit.“ *Atlantische Commissie*. 2014, http://www.atlcom.nl/ap_archive/pdf/AP%202014%20nr.%207/Shea.pdf

⁸ Úřad vlády ČR. „Bezpečnostní strategie České republiky.“ 2015, <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

očividné, že „některými státy“ je myšleno především Rusko, nicméně Ruská federace není v dokumentu explicitně zmíněna ani jednou. V tomto případě je možné argumentovat, že pojmenování Ruska absentuje z toho důvodu, že bezpečnostní strategie má být co nejaktuálnější a do určité míry počítat s budoucím vývojem. Její platnost má mít tedy dlouhodobější charakter. Avšak mimořádně agresivní zahraniční politika Moskvy, kterou máme možnost v posledních letech sledovat, nenaznačuje žádnou změnu v blízké budoucnosti. Tento argument se tudíž nejeví jako příliš relevantní.

Tak klíčový dokument, jako je bezpečnostní strategie, se tudíž stává rukojmím diplomatické korektnosti, která znemožňuje otevřeně pojmenovat nositele bezpečnostních hrozeb. Pro porovnání s našimi nejbližšími sousedy lze například v rámci Visegrádské skupiny uvést Polsko, které ve své bezpečnostní strategii z listopadu 2014 zmiňuje Rusko ve spojitosti s hrozbou pro polskou a evropskou bezpečnost hned několikrát. Jsme na tom nicméně o něco lépe než Maďarsko, jehož poslední bezpečnostní strategie byla přijata v roce 2012, nebo Slovensko, které neaktualizovalo svoji strategii v oblasti bezpečnosti dokonce od září 2005. Tím pádem v ní logicky nejsou vůbec reflektované nejnovější změny bezpečnostního prostředí, jichž jsme svědky od jara 2014, kdy došlo k anexi ukrajinského Krymu.

Výdaje na obranu

V případě zhoršení mezinárodní bezpečnostní situace, která bezprostředně ohrožuje daný stát, se očekávají adekvátní kroky ze strany vládních elit, které by na tyto negativní změny náležitě reagovaly. V takovém případě běžně dochází k nárůstu výdajů na obranu státu a s tím souvisejícímu navyšování kapacit ozbrojených sil. V ČR v nejkritičtějších obdobích (tedy po anexi Krymu a ruských vojenských operacích na Ukrajině) dosahovaly výdaje na obranu 1,08 % HDP a následně v roce 2015 pouhých 1,04 % HDP.⁹ Lze se domnívat, že si vláda tento fakt uvědomila a přesně den před summitem ve Walesu přijala závazek postupně navýšit výdaje na obranu na úroveň 1,4 % HDP do roku 2020.¹⁰ Tento záměr byl následně ukotven i v nové bezpečnostní strategii. Podle vládních představitelů je postupné navyšování výdajů na obranu realistické jak z hlediska ekonomických možností, tak z pohledu potřeb ozbrojených sil. Tento krok ze strany ČR má být inspirací i pro ostatní alianční spojence. O to důležitější však bude, aby byl kabinet schopen deklarovat závazek také dodržet.

Z pohledu minimální úrovně obrany země lze toto rozhodnutí hodnotit pozitivně, přestože zdaleka nedosahuje stanovené minimální hranice výdajů na obranu ve výši 2 % HDP, která je

⁹ Ministerstvo obrany. „Resortní rozpočet.“ 2015, <http://www.mocr.army.cz/finance-a-zakazky/resortni-rozpocet/resortni-rozpocet-5146/>

¹⁰ Lubomír Světnička. Výdaje na obranu zvýšíme na 1,4 procenta HDP, dohodly se vládní strany.“ *natoaktual.cz*. 3. 09. 2014, http://www.natoaktual.cz/vydaje-na-obranu-zvysime-na-1-4-procenta-hdp-dohodly-se-vladni-strany-1pn-na-zpravy.aspx?c=A141020_122921_na_zpravy_m00

Policy Paper 8/2015

Od Walesu k Varšavě: současné výzvy pro NATO a postavení ČR

–
Prosinec 2015

vyžadována od členů NATO. V současné době tak evropsí spojenci čelí zcela oprávněně kritice ze strany USA. V roce 2015 pouze pět členských států NATO investovalo do své obrany stanovená 2 % svého HDP, konkrétně USA, Velká Británie, Řecko, Polsko a Estonsko.¹¹ Přestože tedy nejsme jedinou alianční zemí, která nedodrží svůj závazek, rozhodně je to pro nás hendikepem, který z nás činí nedůvěryhodného partnera v rámci NATO. Navíc tím přímo ohrožujeme obranyschopnost naší země. Členstvím v NATO si Česká republika rozhodně polepšila. Posílili jsme své mezinárodní postavení a získali bezpečnostní garance. Došlo k nezbytným reformám organizační struktury, díky kterým jsme se přiblížili aliančním standardům. Nicméně nemůžeme očekávat, že v situaci, kdy ani my neplníme své povinnosti a závazky a hrajeme spíše roli „černého pasažéra“, naši spojenci automaticky dostojí poskytnutým garancím.

Dlouhodobé podfinancování ozbrojených sil má negativní dopad na jejich funkčnost a připravenost plnit předpokládané úkoly v rámci jednotlivých členských států i Aliance jako celku. Nedostatečná je také úroveň interoperability a efektivnosti vedení společných aliančních operací, čímž ohrožujeme soudržnost Aliance. Summit v Newportu znovu potvrdil důležitost 2 % HDP určených na obranu, aby byla Aliance schopná udržet minimální úroveň bojovnosti a obranyschopnosti vlastního území. Nicméně ze závěrů debaty vyplývá, že i když se členské státy zavázaly zastavit pokles obranných výdajů, stanovený velký časový horizont a vágní formulace nenaznačují, že by měly brát členské země tento slib vážněji než kdykoliv předtím. Je důležité si uvědomit, že bezpečnost je naším primárním cílem. Přestože to tak mnohdy nevyplývá z politických debat vládních elit, problematika obrany je dlouhodobě podceňované téma. Pokud nebude zajištěna státem garantovaná bezpečnost, všechny ostatní (bezesporu velmi důležité) prvky celospolečenského blaha, jako jsou školství, sociální zabezpečení, zdravotnictví atd., nebude možné využívat. Obrana státu není levnou záležitostí. Avšak ani naše bezpečnost není samozřejmostí a její míra je odvozená od prostředků, které se na ni vynakládají. Přestože krátkodobé úspory a škrty v rozpočtu na obranu mohou pomoci vládní představitelům vyhrát příští volby, z dlouhodobého hlediska přinese investice do naší obranyschopnosti mnohem větší zisky.

S výdaji na obranu nesouvisí pouze apel na dodržení závazku vůči spojencům v NATO, ale především minimální hranice pro udržení bojovnosti ozbrojených sil, a tím zajištění bezpečnosti našeho území. Nejedná se pouze o nejaktuálnější hrozbu ze strany Ruska v případě eskalace a možného rozšíření konfliktu z východní Ukrajiny směrem na západ. Jde také o potenciální hrozbu využití taktických střel Iskander-M, které jsou umístěné v Kaliningradské oblasti. Dosah Iskanderů, které mohou nést konvenční i jadernou hlavici, se

---

¹¹ Lubomír Světnička. „Ve výdajích na obranu musí spojenci zrychlit, vyzval šéf NATO.“ *iDNES.cz*. 22. 06. 2015, http://zpravy.idnes.cz/staty-nato-musi-zrychlit-vydajich-na-obranu-fzh-zpr_nato.aspx?c=A150622_181254_zpr_nato_inc

pohybuje okolo 500 kilometrů, a v případě jejich použití by tedy mohly zasáhnout celé Polsko, východní část Německa a sever Česka.¹²

Varšava

Na Summitu ve Walesu se političtí lídři shodli na místě další schůzky, kterou bude Varšava. Toto do určité míry symbolické gesto má být signálem a zároveň ujištěním pro členské státy ze střední a východní Evropy, že v případě agrese ze strany Ruska za nimi bude NATO stát. Zatímco v současné době je stanovisko Aliance jednotné, není vyloučené zmírňování postoje vůči politice Moskvy, která může způsobit nové třenice uvnitř Aliance. Zejména se jedná o spojence s významnými ekonomickými vazbami na Rusko, kteří by mohli argumentovat ve prospěch smířlivějšího přístupu.

Ruský hybridní způsob válčení včetně „zelených mužiků“, které Kreml nasadil na Ukrajině, vyžaduje více než jen opětovné potvrzení závazku NATO bránit své spojence ve střední a východní Evropě. NATO by proto mělo posílit svoji úlohu kolektivní obrany a být nadále připraveno zhostit se všech tří základních úkolů, jak jsou definovány ve Strategickém konceptu z roku 2010 (kolektivní obrana, krizové řízení, kooperativní bezpečnost). Tento slib se již projevil v Readiness Action Plan a poskytnutí zvýšené obrany vzdušného prostoru včetně vojenského příspěvku na rotační bázi. Jedná se o nový moderní typ kolektivní obrany, jaký NATO v minulosti neaplikovalo.

Hrozba, jakou hybridní válka představuje, vyžaduje adaptaci vojenských strategií NATO a celkového přístupu k územní obraně. Z tohoto důvodu budou muset být Síly velmi rychlé reakce (VJTF) více než rychle nasaditelnou pěchotní brigádou a musí být přizpůsobeny tak, aby byly schopné reagovat na různé druhy přímých hrozeb, kterým Západ v současnosti čelí. Podoba VJTF musí být zároveň v souladu s pohotovostními plány. Klíčovým předpokladem bude plná koordinace s dalšími vládními představiteli, zejména co se týče jednotlivých hostitelských zemí.

Na summitu v Newportu se Aliance nezabývala jedním z velice důležitých komponentů obrany, kterými jsou systém protiraketové obrany a jaderné odstrašování. Ve skutečnosti byly části týkající se této problematiky zkopírovány z deklarace Chicagského summitu z roku 2012. To je samozřejmě chybou, když vezmeme v úvahu současnou vyhrocenou bezpečnostní situaci v Evropě. Podíváme-li se na intenzitu změny bezpečnostního prostředí od anexe Krymu, vypovídá to o všeobecném nedostatku strategického myšlení v otázce odstrašení.

---

¹² Martin Fendrych. „Čeští vyčůránci v NATO a kriticky nízký rozpočet na obranu.“ *Aktuálně.cz*, 29. 05. 2014, <http://nazory.aktualne.cz/komentare/cesti-vycuranci-v-nato-a-kriticky-nizky-rozpocet-na-obranu/r~9abbcda0e71911e3a7ff0025900fea04/>

Hybridní charakter válčení, kterého jsme byli svědky při anexi Krymu a následných ruských aktivitách na východě Ukrajiny, je ve spojení s vysokou důležitostí jaderného odstrašení pro Rusko velmi znepokojující. Z tohoto důvodu by se k této debatě měli spojenci určitě vrátit na nadcházejícím Varšavském summitu.

Doporučení

- I. Jak již bylo zmíněné, je nezbytné, aby ČR dodržovala závazky vůči svým spojencům v rámci Aliance, tedy minimálně usilovat o obranu vlastního území vhodnými a dostatečnými vojenskými silami/kapacitami. Důležité je také dodržení politických ambicí a závazku věnovat 1,4% svého HDP na obranu do roku 2020. V dlouhodobém horizontu by pak měla výše výdajů na obranu dosáhnout 2 % HDP jako nezbytného rámce pro financování výstavby a činnosti ozbrojených sil.
- II. Česká republika by se měla snažit a maximálně přispět k tomu, aby byly Síly velmi rychlé reakce (VJTF) připravené promptně a adekvátně reagovat na konkrétní nové druhy bezpečnostních výzev a hrozeb, kterým NATO v současnosti čelí.
- III. Po několikaletém útlumu je nyní na čase, aby se ČR aktivně zapojila do velmi potřebné revize strategického myšlení v souvislosti s jaderným odstrašením. Přestože je nepravděpodobné, že by se Česká republika stala v této oblasti lídrem, Praha by neměla stát v cestě v případě, že se bude jednat o zvyšování kapacit NATO.
- IV. Mezi klíčové otázky summitu ve Varšavě by měla patřit debata o budoucí roli Ruska v evropské bezpečnostní architektuře. Je nezbytné, aby se ČR aktivně zapojila do této diskuse a přispěla k formulaci společného aliančního postoje vůči současným bezpečnostním hrozbám. Otázkou také zůstává spolupráce s Kremlem, která bude nadále klíčovou a nevyhnutelnou jak pro jednotlivé členské státy, tak i pro NATO jako celek. Jedná se o celou řadu významných bezpečnostních otázek, které se týkají Ruska, stejně jako Aliance. Příkladem je boj s islámským terorismem nebo problematika íránského jaderného programu.

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Základním posláním AMO je přispívat k hlubšímu porozumění mezinárodnímu dění. Díky svým aktivitám doma i v zahraničí a dlouholeté historii je AMO vnímána jako čelní nezávislá instituce svého druhu v České republice.

K dosažení svých cílů AMO:

- formuluje a vydává studie a analýzy;
- pořádá mezinárodní konference, expertní semináře, kulaté stoly, veřejné diskuse;
- organizuje vzdělávací projekty;
- prezentuje kritické názory a komentáře k aktuálnímu dění pro domácí a zahraniční média;
- vytváří příznivější podmínky pro růst nové generace expertů;
- podporuje zájem o disciplínu mezinárodních vztahů mezi širokou veřejností;
- spolupracuje s řadou dalších domácích i zahraničních institucí.

VÝZKUMNÉ CENTRUM AMO

Výzkumné centrum AMO je předním českým think-tankem, který není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskuzi. Hlavním cílem Výzkumného centra je systematické sledování, analýza a komentování mezinárodního dění se zvláštním zaměřením na českou zahraniční politiku.

Výzkumné centrum bylo založeno v říjnu 2003 jako analytický útvar AMO se zaměřením na mezinárodní vztahy a zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku. Jeho jádrem je [tým analytiků](#), jejichž prostřednictvím nabízí odbornou expertízu v hlavních problémech světových regionů a klíčových otázkách současné mezinárodní politiky. Výzkumné centrum zpracovává [vlastní odborné studie](#), analytici poskytují [komentáře](#) k aktuálnímu dění prostřednictvím médií. Dedikovanou platformou pro hodnocení mezinárodní politiky je [blog AMO](#).

www.amo.cz

